

درس ۱

اهمیت‌های جغرافیایی: ۱- نزدیکی ۲- اهمیت ارتباطی ۳- تنوع فعالیت‌های اقتصادی ۴- منابع آب و دشت‌های حاصلخیز
استان‌های همسایه: مازندران، تهران، مرکزی، قزوین

فعالیت

۱- جدول زیر را به کمک دبیر خود کامل کنید:

جهت جغرافیایی	شمال	غرب	شرق	جنوب غربی
استان‌های همسایه	مازندران	قزوین	تهران	مرکزی
پدیده‌های طبیعی	رشته کوه البرز	دشت قزوین، دشت نظرآباد	دشت تهران	مناطق کویری

۲- استان البرز در مسیر ارتباطی چه استان‌هایی با مرکز سیاسی کشور قرار دارد؟
مازندران، قزوین، گیلان، زنجان، همدان، اردبیل، آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، کردستان.

درس ۲

سه ناحیه ناهمواری:

- کوهستان (رشته کوه البرز) ۲- کوهپایه (روی مخروط افکنه، دسترسی منابع آب‌های سطحی) ۳- دشت (زمینه مساعد برای تجمع فعالیت‌های انسانی)
- نقش ناهمواری‌ها بر زندگی مردم: ۱- تأمین منابع آب، ۲- تأمین خاک، ۳- تعدیل درجه حرارت، ۴- پرورش دام، ۵- گردشگری

فعالیت

۱- کوه‌های مرتفع در کدام بخش از استان واقع شده است؟ در ارتفاعات شمالی استان و در دیواره جنوب البرز غربی واقع شده است.

درس ۳

عوامل موثر بر تنوع آب هوایی استان:

- الف) برون استانی: ۱- توده هوای مرطوب غربی ۲- مرکز پرفشار جنب حاره ب) درون استانی: ارتفاعات شمالی استان
- انواع آب و هوای استان: ۱- معتدل کوهستانی ۲- نیمه بیابانی (نواحی جنوبی غربی استان)

۱۱

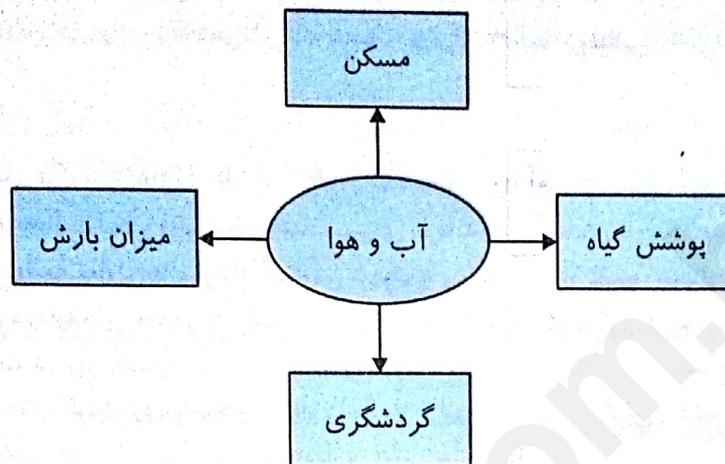
فعالیت

- با توجه به نقشه‌های ۳-۳ و ۳-۴ دما و بارش از شمال به جنوب استان چه تغییری می‌کند؟ دما از شمال به جنوب افزایش و میزان بارش از شمال به جنوب کاهش می‌یابد.

۱۲

فعالیت

- با کمک دبیر خود نمودار زیر را کامل کنید.

درس ۴

منابع آب استان: الف) آب‌های سطحی ← ارتفاعات شمالی به رودهای دائمی جاری می‌شود، مانند: کرج (سد امیرکبیر) طالقان (سد مخزن)، رود کردان، رودشور ب) آب‌های زیرزمینی: ۱- چاه‌هایی عمیق و نیمه عمیق ۲- قنات‌ها ۳- چشمه‌ها - مهم‌ترین چشمه‌های استان: ۱- گله گله ۲- وله ۳- گراب ۴- خُچیره جنگل‌ها: ۱- طبیعی ۲- دست کاشت کاهش پوشش گیاهی مراتع به علت: چرای دام، توسعه شهری، تبدیل شدن به زمین کشاورزی اقدامات احیای مراتع: کاهش تعداد دام‌ها، مرتع داری، آبخیزداری مناطق شکار ممنوع: سوتک، طالقان، حاشیه رودشور

۲۳

فعالیت

چند مورد از اهمیت مراتع را نام ببرید. ۱- جلوگیری از فرسایش خاک ۲- تأمین علوفه مورد نیاز دام‌ها ۳- تولید محصولات دارویی و صنعتی ۴- تأمین غذا و زیستگاه جانوران

درس ۵

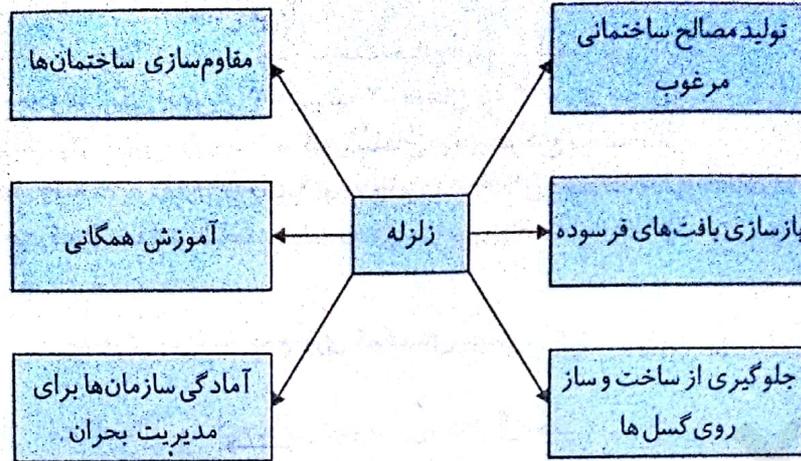
مخاطرات طبیعی استان:

- ۱- زلزله: وجود گسل‌هایی با جهت غربی، شرقی و یا شمال غربی، جنوب شرقی تشدید خسارات ناشی از زلزله: بافت فرسوده، مصالح نامناسب، ساخت غیر اصولی
- ۲- سیل: موقعیت جغرافیایی، ساخت و ساز در حریم رودها، شیب زمین و فقر پوشش گیاهی
- ۳- بهمن: کرج، چالوس، طالقان و برغان از مهم‌ترین مناطق بهمن‌خیز استان است.
- ۴- خشکسالی: روش مقابله: احداث سد، استفاده از روش‌های جدید آبیاری، تصفیه فاضلاب، مصرف بهینه آب آشامیدنی
- ۵- رانش زمین: حرکت خاک و سنگ از دامنه‌ها به طرف پایین، رانش زمین نام دارد.

آلودگی‌های زیست محیطی

- ۱- آلودگی هوا: الف) عوامل طبیعی: وارونگی دما، کمبود بارش، ریزگردها ب) عوامل انسانی: ترافیک و وسایل نقلیه، وسایل گرمایشی خانگی، تجاری
- ۲- آلودگی صوتی
- ۳- آلودگی آب
- ۴- آلودگی خاک

به راه‌های مقابله با خطر زلزله در شکل زیر توجه کنید، آیا می‌توانید موارد دیگری بنویسید؟

- با توجه به تصاویر درس به سؤالات پاسخ دهید:

- ۱- به کدام شهرستان در زلزله ۱۳۸۳ خسارت وارد شد؟ طالقان
- ۲- در کدام مناطق استان، رانش زمین روی می‌دهد؟ در مناطق کوهستانی، دامنه‌های پر شیب، مانند روستای آتشفشان در شمال کرج- شهرک طالقان

به نظر شما با چه اقداماتی می‌توانیم آلودگی هوا را کاهش دهیم؟

- ۱- کاهش وسایل دودزا
- ۲- استفاده از وسایل گرمایشی مناسب
- ۳- ایجاد فضای سبز
- ۴- کاهش مصرف سوخت‌های فسیلی
- ۵- فرهنگ‌سازی و آموزش مردم
- ۶- خارج کردن صنایع آلاینده از شهر

۲- این علامت روی بسته‌بندی کالاها به چه معناست؟ نشان‌دهنده قابل بازیافت بودن کالا است.

درس ۷

گروه‌های شهری با توجه به قدمت: ۱- با قدمت کمتر از ۳۰ سال، مانند: کمال شهر، تنکمان، کوهسار ۲- با قدمت بیش از ۳۰ سال، مانند: کرج، نظرآباد، هشتگرد و اشتهارد

- شهر جدید هشتگرد، با هدف ایجاد تعادل جمعیت احداث شده است.
- زندگی روستایی: شهرگرایی در زندگی روستایی
- شکل روستاهای کوهستانی طولی یا پلکانی است؛ مصالح نقاط کوهستانی سنگ و گل است.

چرا وقتی از محورهای ارتباطی مرکزی استان به طرف شمال یا جنوب حرکت می‌کنیم، فاصله روستاها از یکدیگر بیشتر و روستاها کم جمعیت‌تر می‌شوند؟ زیرا در این محورها اغلب زمین‌ها کویری می‌شوند و میزان بارندگی کمتر می‌شود، همچنین در این مناطق میزان بیشتری از هوای گرم و خشک مشاهده می‌شود، به همین دلیل مردم کمتری تمایل به سکونت در این نواحی را دارند. بنابراین روستاهای کمتری هم تشکیل می‌شود.

درس ۸

نتایج تغییر ساختمان سنی جمعیت: افزایش فعالان اقتصادی

- ۱- مهاجرت داخل استانی: الف) مهاجرت از روستا به شهر ب) مهاجرت از شهر به روستا (شهرگرایی ج) مهاجرت روزانه
- ۲- مهاجرت به داخل استان: بیشتر مهاجران از آذربایجان شرقی، اردبیل، زنجان و همدان به این استان وارد شده‌اند.

۲- شهرستان‌های استان را بر حسب تراکم نسبی جمعیت مرتب کنید.

الف) شهرستان کرج ب) نظرآباد ج) ساوجبلاغ د) اشتهارد ه) طالقان

به دلیل وجود ارتفاعات، آب و هوای مناسب، زمین مناسب، منابع آب و ... قدیمی‌ترین استقرارگاه انسانی است.
 تپه‌های باستانی: ۱- معنوطه ازبکی (نظرآباد) ۲- بان تپه ۳- دوشان تپه ۴- مارال تپه و ...
 در دوره صفویه به دلیل نزدیکی قزوین (پایتخت) به کرج، بناهای زیادی در کرج ساخته شد.
 در دوره قاجاریه با انتقال پایتخت به تهران، کرج مورد توجه واقع شد؛ کاخ‌های سلیمانیه و شهرستانک ساخته شد.
 در دوره پهلوی، با ساخت کارخانه‌ها و موسسات، منطقه به سرعت توسعه یافت.

هشت سال دفاع مقدس حضور در جبهه‌ها، جمع آوری کمک‌های مردمی، حضور در پشت جبهه، اهدای خون، ترویج فرهنگ ایثار و شهادت.

شخصیت‌های فرهنگی: آیت الله طالقانی، شیخ هادی نجم‌آبادی، جلال آل احمد و ...

عمده‌ترین جاذبه‌های طبیعی استان: ۱- کوه‌های مرتفع (کرج، ساوجبلاغ و طالقان) ۲- غارهای طبیعی (بخ مراد) ۳- مناطق کویری (حاشیه رودشور)
 جاذبه‌های انسانی: ۱- اماکن زیارتی، ۲- بناهای تاریخی (برج میدانک، حمام مصباح و ...)
 مناطق عمده گردشگری: ۱- جاده کرج چالوس ۲- پیست اسکی دیزین

۸۴

فعالیت

هریک از موارد زیر در کدام استان بیشتر است؟

نام استان	تعداد گردشگران	طبیعت گردی	گردشگر تاریخی	خرید سوغات و صنایع دستی	گردشگری روزانه
البرز	✓				✓
اصفهان		✓	✓	✓	

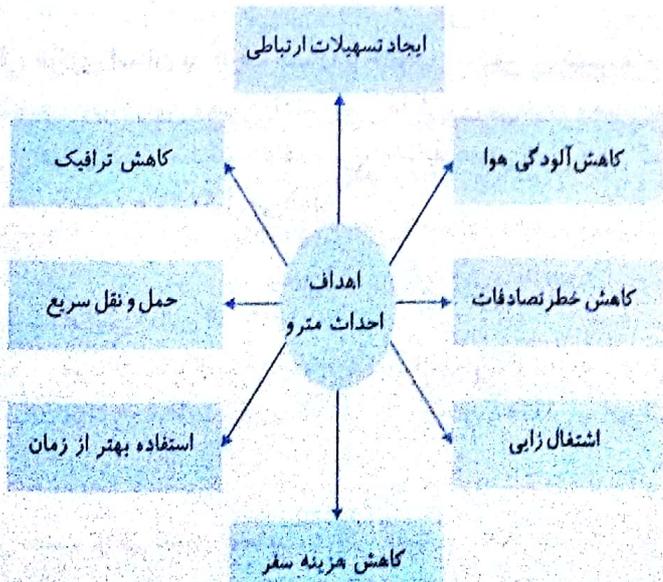
۱۳

نوعی کشاورزی: ۱- ناحیه کوهستانی، ۲- ناحیه دشت (نظرآباد، اشتهارد)
 - اراضی زیر کشت در دشت‌های استان: ۱- محصولات باغی، ۲- در درجه بعد زراعی
 - کشت‌های گلخانه‌ای به دلیل صرفه‌جویی در مصرف آب، مورد توجه قرار گرفته است.
 توانمندی بخش صنعت: ۱- دسترسی به راه‌ها ۲- نزدیکی به تهران ۳- تمرکز جمعیت ۴- وجود نیروی جوان
 حمل و نقل: ۱- محور غرب به شرق ۲- راه آهن سراسری ۳- وجود فرودگاه ۴- جاده کرج، چالوس

۱۱۰

فعالیت

۱- به نمودار زیر توجه کنید؛ آیا می‌توانید موارد دیگری بنویسید؟

درس ۱۵

مشکلات استان: ۱- وجود گسل ۲- اراضی کویری ۳- کمبود امکانات ۴- کمبود زمین برای خانه سازی ۵- نبود شبکه های فاضلاب
۶- تخریب منابع طبیعی

۱۱۵

www.sakoye10hom.blog.ir

فعالیت

- ۱- به نظر شما علاوه بر موارد ذکر شده استان از چه توانمندی هایی برخوردار است؟
- ۱- وجود مکان های تاریخی، کاخ و آتشگاه ها، ۲- دسترسی به مرکز سیاسی ۳- امکانات نظامی و دفاعی